

Yeşil ağaçtan ateşin çıkması

Sami Pala: “Yasin Sûresinde geçen yeşil ağaçtan ateşin çıkarılması ne demektir? Açıklar mısınız?”

Yeşil ağaçlardan ateşin çıkması Allah'ın ölüden diriye yaratan ve çürümüş kemiklere hayat veren bir kudrete sahip olduğunu gösteren her gün göregeldiğimiz delillerden sadece bir tanesidir.

Müşriklerden Ubeyy ibn Halef bir gün, elinde çürümüş bir kemik parçasıyla Peygamber Efendimize (asm) doğru geliyor ve şöyle diyor:

“Ey Muhammed, şu kemik parçası çürüdüktan sonra Allah'ın bunu yeniden dirilteceğini iddiâ ediyorsun, öyle mi?”

Ardından azılı müşrik, o kemik parçasını elinde ufalayıp Peygamber Efendimize (asm) doğru küstahça üfleyerek savurdu.

Peygamber Efendimiz (asm):

“Evet, böyle söylüyorum. Allah onu da, seni de, sen böyle olduktan sonra yeniden diriltecek, sonra da seni cehenneme sokacak!” buyurdu.

Yasin Sûresinin 77. âyetinden 83. âyetine kadar bu olay üzerine nazil oldu.

Başlangıçta Ubeyy ibn-i Halef'e cevap niteliğinde inen bu âyetler, Allah'ın iradesini ve kudretini bütün insanlığa örneklerle anlattı. Söz konusu âyetler şöyledir:

“İnsan, kendisini bir nutfeden yarattığımızı görmedi mi ki şimdi o, apaçık ve katı bir hasım kesiliyor? O, kendi yaratılışını unutarak bize güya temsil getirdi. ‘Bu çürümüş kemikleri kim diriltecek?’ dedi. De ki: ‘Onları ilk defa yaratan kim ise, O diriltecek. O, her yaratmayı bilendir. O, yemyeşil ağaçtan sizin için bir ateş çıkarandır. İşte bakın siz ondan ateş yakıyorsunuz. Göklere ve yeri yaratan, onların bir benzerini de yaratmaya kadir değil mi? Şüphesiz öyledir; O, yaratandır, bilendir. O bir şeyi dilediği zaman, O'nun işi, ona yalnızca ‘Ol’ demesidir; o da hemen olur. Her şeyin melekûtu (içyüzü) elinde bulunan Allah ne yücedir. Ve siz O'na döndürüleceksiniz.”¹

Âyet-i Celîleler, Übeyy ibn-i Halef'in sözlerine cevap niteliğinde yeniden dirilişi ispat ediyor, inanmayanları her gün görüp yaşadıklarını gözlerine sokarak ikna ediyor. Öncelikle insanı ilk defa yaratanın kim olduğunu soruyor. İlk defa yaratanın ikinci

defa yaratmaya da kadir olduğunu veciz biçimde hatırlatıyor.

Âyetler, ardından günlük görüp yaşadıklarımızdan ahiretteki ikinci yaratılış için örnekler sunuyor. Bu örneklerden sadece bir tanesi yeşil ağaçtan çıkarılan ateştir.

Yeşil ağaçtan ateşin çıkarılması, tefsirlerin geneline göre, Hicaz topraklarında bulunan Merh ve Afar adında iki ağaca işarettir. Bilindiği gibi, Merh ve Afar ağaçları çakmak gibidirler. Afar ağacından koparılan bir dal çakmak demiri gibi üstte tutulur; Merh ağacından koparılan bir dal da çakmak taşı gibi altta tutulur. Birbirine sürtülür ve böylece ateş elde edilir.

Bediüzzaman Hazretleri bu mânâyı şöyle açıklıyor: “Bedeviler için kibrit yerine ateş çıkaran meşhur ağacın, yeşil iken iki dalı birbirine sürüldüğü vakit ateşi yaratan ve rutubetiyle yeşil ve hararetiyle kuru gibi iki zıd tabiatı cem’edip, onu buna menşe etmekle herbir şey hattâ anasır-ı asliye ve tabâyi-i esasiye, onun emrine bakar, onun kuvvetiyle hareket eder, hiçbirisi başıboş olup tabiatıyla hareket etmediğini gösteren bir zâttan, topraktan yapılan ve sonra toprağa dönen insanı, topraktan yeniden çıkarması istib’âd edilmez. İsyân ile O’na meydan okunmaz.”²

Diğer yandan; unutmayalım ki, ağaçlar birer enerji deposu gibidirler. Jeolojik devirlerde toprak altında kalan ağaçların zamanla kömürleşerek dünya için yedek bir enerji kaynağı oluşturduğu bilinmektedir. Öte yandan yeşil ağaç yapraklarının yakıcı bir madde olan oksijen yaydığı ve yanma olayının ancak oksijenle gerçekleştiği de hatırlanmalıdır.³

Nihayet bu âyet bütün yeşil ağaçlara işarettir ki, yeşil ağaçlar kuruyunca, sanki ateşin kaynağı oluyorlar. Yeryüzünün lâtif ateşi asırlardan beri karanlık odunlar üzerinde yanıp parlıyor. Kendisiyle ateş yakılan bu karanlık ve cansız odun parçaları ki, bir zamanların yeşil ve canlı ağaçları idi. Allah (cc) kış mevsiminde odun ve çalı yığını haline gelmiş kuru ağaçlara baharda nasıl hayat verip yeşertiyorsa, ardından ömrünü bitirince kuruyup dökülen ağaçlara nasıl lâtif ateşe kaynaklık vazifesi veriyorsa, çürümüş kemikleri de öylece hayat verip diriltecektir. Ağaç gibi kesif, sakil, karanlıklı bir maddeden ateş gibi lâtif, hafif ve nuranî bir maddeyi çıkaran Allah’ın, odun gibi kemiklere ateş gibi bir hayat ve nur gibi bir şuur vermesini akıldan uzak görmemeliyiz. Bu iş Allah’a zor değildir.⁴

Dipnotlar:

1- Yasin Sûresi: 77-83

2- Bediüzzaman, Sözlere, s. 647

3- C. Yıldırım, İlmin Işığında Kur’ân Tefsiri; Cerir et-Taberi, Taberi Tefsiri; V.

Zuhayli, Tefsirü'l-Münir; S. Kutup, Fi Zılal-il Kur'ân
4- Sözlür, s. 647